

Dosarul nr. 3ra-1018/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: D. Tricolici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: S. Iorgov, O. Cojocaru, E. Clim)

ÎNCHEIERE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Carmez Processing” și Societatea pe Acțiuni „Carmez” împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și a fost menținută hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 20 august 2018, SRL „Farm Meat Processing” (prin decizia din 30 mai 2019 a Agenției Servicii Publice denumirea fiind modificată în SRL „Carmez Processing”) și SA „Carmez” au depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii au invocat că la 30 decembrie 2010, SA „Carmez” a încheiat cu SA „Apă-Canal Chișinău” contractul privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți nr. 20-13/12231, iar la 04 iulie 2013 SRL „Farm Meat Processing” a încheiat cu SA „Apă-Canal Chișinău” contractul privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți nr. 4- 374-34/57ps.

În luna aprilie 2017, SA „Carmez” a recepționat notificarea nr. 1200/4411 din 27 martie 2017, iar SRL „Farm Meat Processing” a recepționat notificarea nr. 1200/4252 din 27 martie 2017, emise de SA „Apă Canal Chișinău”, prin care ultima a anunțat rezilierea unilaterală a contractelor de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, aducând la cunoștință reclamantelor despre faptul că raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate vor fi reglementate suplimentar prin semnarea

unui acord bilateral, în care vor fi stabilite condițiile de deversare a apelor uzate în sistemul public de canalizare, reieșind din particularitățile de producție a fiecărei companii în parte. Însă, până în prezent pârâta nu a elaborat asemenea contracte și nu au fost prezentate spre semnare.

Au indicat că în luna iulie 2017, au recepționat notificările nr. 1200/9710 și 1200/9721 din 10 iulie 2017, prin care pârâta le-a informat că potrivit Deciziei din 12 iunie 2017 a Consiliului de Administrare al SA „Apă-Canal Chișinău”, pentru agenții economici, de la care, pe parcursul anului 2017, nu s-au preluat probe de apă uzată, calculele vor fi efectuate conform coeficientului aplicat anterior, până la prelevarea probelor noi, pe când pentru agenții economici de la care s-au preluat probe pe parcursul anului 2017, se vor aplica, până la finele anului curent, coeficienții expuși în tabel.

Astfel, începând cu 01 mai 2017, pârâta, având la bază un act administrativ cu caracter normativ unilateral și contrar legii, în mod vădit lezează interesele economice ale reclamantelor, prin aplicarea arbitrară, selectivă, discriminatorie și anticoncurențială a prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, care stabilește în art. 22 alin. (18) că în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.

Reclamantele au susținut că, contract obligatoriu privind recepționarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, nu au semnat cu pârâta, unicul contract referindu-se la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, semnat în formă prestabilită de ultima până la intrarea în vigoare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013. În acest context, lipsa contractului obligatoriu duce la aplicarea prevederilor Legii privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998, fapt ignorat de către SA „Apă-Canal Chișinău”.

Având la bază actul administrativ cu caracter normativ indicat, până-n prezent pârâta emite lunar față de reclamante facturi fiscale pentru pretinse „servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA cu aplicarea tarifului diferențiat”. În perioada lunilor mai 2017-februarie 2018, pârâta a emis față de reclamante un număr total de câte 9 facturi fiscale, care deja au fost obiect al unui proces civil distinct, prin hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea fiind admisă, cu anularea facturilor fiscale emise de către SA „Apă-Canal Chișinău”.

Au menționat că necătând la faptul că instanța de judecată s-a pronunțat în privința ilegalității facturilor fiscale emise de către pârâta pentru servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA cu aplicarea tarifului diferențiat, SA „Apă-Canal Chișinău” continuă să emită acte administrative ilegale și să impună societăților spre plată pretinse tarife diferențiate.

Astfel, la 29 iunie 2018 SA „Apă-Canal Chișinău” a emis în privința lor facturi fiscale privind încasarea serviciilor de canalizare în cazul depășirii normelor CMA (cu aplicarea tarifului diferențiat) și anume, în privința SA „Carmez” – factura fiscală AAE 5428320 în sumă de 9522,91 de lei și în privința SRL „Farm Meat Processing” – factura

fiscală AAE 5428324 în sumă de 85651,56 lei, recepționate prin poștă la 12 iulie 2018.

Reclamantele au afirmat că la 18 iulie 2018 au depus cererea prealabilă nr. 40, înregistrată la sediul pârâtei cu nr. 20180613-3404, solicitând anularea facturilor fiscale, ca fiind ilegale. Prin răspunsul nr. 1200/11182 din 16 august 2018, recepționat la 20 august 2018, SA „Apă-Canal Chișinău” a respins cererea prealabilă ca neîntemeiată.

Au declarat că prin decizia nr. APD-61 din 04 decembrie 2017, Plenul Consiliului Concurenței s-a expus clar și univoc pe un caz identic, pronunțându-se asupra ilegalității aplicării de către SA „Apă-Canal Chișinău” a tarifelor diferențiate la recepționarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

Aplicarea coeficientului și a formulei de calcul a tarifelor diferențiate nu este reglementată la concret de vreun act normativ în vigoare, or, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nu reglementează metodologia de calcul a tarifelor diferențiate.

Au notat că potrivit răspunsului nr. 1200/8332 din 10 iulie 2018 eliberat de SA „Apă Canal Chișinău” în urma unei cereri de acces la informație, facturile fiscale pentru serviciile de canalizare în cazul depășirii normelor CMA, se aplică doar în privința unor consumatori persoane juridice, pentru alți consumatori nu se aplică tarife diferențiate în cazul depășirii normelor CMA, analizele de laborator a apelor uzate se efectuează exclusiv în dependență de volumul apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare și doar la agenții economici care înregistrează cele mai mari deversări, de peste 500 m³ lunar.

Reclamantele au solicitat anularea facturii fiscale AAE 5428320 în sumă de 9522,91 de lei, emisă la 29 iunie 2018 de către SA „Apă-Canal Chișinău” în privința SA „Carmez” și a facturii fiscale AAE 5428324 în sumă de 85651,56 lei, emisă la 29 iunie 2018 de către SA „Apă-Canal Chișinău” în privința SRL „Farm Meat Processing”, ca fiind ilegale.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă și au fost anulate factura fiscală AAE 5428320 din 29 iunie 2018 emisă de către SA „Apă-Canal Chișinău” pentru suma de 9522,91 de lei și factura fiscală AAE 5428324 din 29 iunie 2018 emisă de către SA „Apă-Canal Chișinău” pentru suma de 85651,56 lei, ca fiind contrare prevederilor legii.

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” și a fost menținută hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că, deși contractele privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți încheiate între SA „Apă-Canal Chișinău” și SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing”, prin care a fost stabilită și coordonată modalitatea de calcul, coeficientul și condițiile de plată pentru serviciul recepționarea și epurarea apelor uzate, au fost reziliate, SA „Apă-Canal Chișinău” a prestat în continuare agenților economici servicii de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate conform prevederilor contractelor indicate, astfel se concluzionează continuitatea raporturilor juridice din cadrul acestui contract până la semnarea noilor acorduri bilaterale.

Or, părțile nu au semnat acorduri bilaterale/contracte pentru a stabili condițiile de deversare a apelor uzate în sistemul public de canalizare reieșind din particularitățile de

producție ale SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, fapt ce nu poate fi imputat ultimelor, în condițiile în care SA „Apă-Canal Chișinău” de sine stătător a informat intenția de semnare unui acord bilateral, care nu a mai fost încheiat.

În circumstanțele expuse, instanțele de judecată au stabilit că urmau a fi aplicate prevederile Legii privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998, întrucât contractele nr. 20-13/12231 din 30 decembrie 2010 - semnat cu SA „Carmez” și nr. 4- 374-34/57ps din 04 iulie 2013 - semnat cu SRL „Farm Meat Processing”, nu prevăd formula și metodologia de calcul a tarifelor diferențiate, iar serviciul menționat în facturile fiscale contestate, în baza căruia se percepe tariful diferențiat, în fapt, nu este prestat de către pârâtul SA „Apă-Canal Chișinău”.

Respectiv se atestă că la moment între SRL „Farm Meat Processing”, SA „Carmez” și „Apă- Canal Chișinău” SA nu este încheiat niciun contract cu privire la recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, or, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, la care face trimitere pârâtul nu reglementează metodologia de calcul a tarifelor diferențiate.

Prin urmare, în lipsa clauzelor contractuale privind indicii normativi (condițiile de deversare), SA „Apă-Canal Chișinău” urma să aplice normele din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998, în care este prevăzut în mod expres, prin prisma art. 14, că plata pentru poluarea mediului se face la bugetul de stat, însă contrar acestor prevederi legale SA „Apă - Canal Chișinău” a aplicat Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013.

La data de 14 iunie 2019 SA „Apă-Canal Chișinău” a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 și totodată, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume, Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998, concluziile expuse în actele judecătorești fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Consideră că instanța de apel eronat a concluzionat că urmau a fi aplicate prevederile Legii nr. 1540 din 25 februarie 1998. Or, SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” nu sunt subiecții stabiliți potrivit art. 6, 9 alin. (2), (3), (10 din Legea menționată, deoarece intimatele deversează apele uzate supraîncărcate cu depășirea concentrațiilor maxim admisibile (CMA) a poluanților în rețeaua de canalizare gestionată de către recurentă și nu în mediul ambiant.

A indicat că este greșită concluzia instanței de apel precum că la moment între intimate și recurentă nu există niciun contract cu privire la recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, iar Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nu reglementează metodologia de calcul a tarifelor diferențiate.

Astfel, calculul tarifului diferențiat în cazul depășirii concentrațiilor maxim admisibile în apele uzate deversate de către intimate este prevăzută în art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, care stabilește expres că în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5),

precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale.

A afirmat că sintagma „tarife diferențiate” reprezintă, în esență, plăți stabilite pentru agenți economici în cazul deversării de către aceștia a apelor uzate cu poluanți ce depășesc limitele normative CMA, generând astfel un impact negativ asupra sistemului public de canalizare.

Recurenta a indicat că prin notificările nr. 1200/4252 și nr. 1200/4411 din 27 martie 2017, a informat intimatele despre faptul că, fără a aduce atingere clauzelor contractului de furnizare a serviciului de alimentare cu apă și de evacuare a apelor uzate, din 01 mai 2017 raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate vor fi reglementate suplimentar prin semnarea unui acord bilateral. Deci, începând cu 01 mai 2017, contractele privind furnizarea serviciilor cu apă și recepționare a apelor uzate încheiate cu SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” au rămas în vigoare și se aplică în coroborare cu normele legale.

Prin urmare, obligativitatea achitării conform tarifelor diferențiate este prevăzută în pct. 4.1 din contractul încheiat cu SRL „Farm Meat Processing”, conform căruia în cazul depășirii CMA a substanțelor în apele uzate deversate de către consumator, plata pentru serviciile de canalizare se va efectua conform tarifelor diferențiate.

Iar, potrivit pct. 3.2.3 din contractul încheiat cu SRL „Carmez”, ultima este obligată de a nu depăși normativele CMA de poluare a apelor uzate la scurgerea în sistemul municipal de canalizare. Totodată, pct. 5.4 din contract determină dreptul SA „Apă-Canal Chișinău” de a aplica o plată majorată în caz de depășire a CMA a poluanților în apele evacuate conform actelor legislative în vigoare.

Prin referința din 19 iulie 2019, intimatele SRL „Carmez Processing” (SRL „Farm Meat Processing”) și SA „Carmez” au solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor

anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 19 februarie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa recurente SA „Apă-Canal Chișinău” la data de 11 aprilie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 4116 (f.d. 195), fiind recepționată la 17 aprilie 2019 (f.d. 206).

Astfel, recursul, depus la data de 14 iunie 2019 de SA „Apă-Canal Chișinău”, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

consideră că recursul depus de SA „Apă-Canal Chișinău” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de SA „Apă-Canal Chișinău” asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de SA „Apă-Canal Chișinău” ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu